



Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»

22 травня 2025 року



м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073:001.891

C91

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26 червня 2025 року)**

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2025 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. політ. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025. 121 с.

22 травня 2025 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено V Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії та права.

© автори тез
© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського», 2025

Таргоніна Марія	ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА БЕЗПЕКОВІ ДИЛЕМИ ПРАКТИКИ МЕЙНСТРИМІНГУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ	55
Телелим Ірина	ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	59
Чекмарьова Лариса Батяла Анна	ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ПІСЛЯ ЇХ ЗВІЛЬНЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	65
Швець Світлана Семенов Євген	СОЦІАЛЬНІ МЕДІА В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ: МЕХАНІЗМИ ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОТИДІЇ	70

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Беженар Яків	ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	75
Брик Денис	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕОЛОГІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	79
Бутирін Євген Ляшенко Софія	ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У РОЗВ'ЯЗАННІ ПРОБЛЕМИ АЛКОГОЛІЗМУ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РФ ТА ВВЕДЕННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Волковинська Валерія	ПАТРІОТИЗМ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	89
Левенець Михайло	МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ: ВІДНОВЛЕННЯ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА	94

СОЦІАЛЬНІ МЕДІА В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ: МЕХАНІЗМИ ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОТИДІЇ

Світлана ШВЕЦЬ

кандидат політичних наук, старший викладач кафедри
політичних наук і права, Університет Ушинського, м. Одеса

Євген СЕМЕНОВ

магістрант 1 року навчання спеціальності «Політологія»,
Університет Ушинського, м. Одеса

В епоху цифрових технологій соціальні медіа перетворилися на невід'ємну частину повсякденного життя мільярдів людей, ставши для багатьох основним джерелом інформації та платформою для комунікації. Водночас, їх унікальні характеристики – швидкість поширення контенту, глобальне охоплення та інтерактивність – зробили їх потужним інструментом та водночас ключовим полем бою в сучасних інформаційних війнах. Саме через соціальні медіа здійснюються масштабні кампанії з дезінформації, маніпуляції громадською думкою та ведення психологічних операцій, що становить пряму загрозу національній безпеці, суспільній стабільності та демократичним процесам, особливо в країнах, що перебувають у стані збройного конфлікту, як Україна.

Соціальні медіа (такі як Facebook, X (раніше Twitter), Instagram, Telegram, TikTok, YouTube та інші) володіють низкою специфічних характеристик, що роблять їх особливо привабливими для ведення інформаційних операцій. По-перше, це надзвичайна швидкість поширення інформації та її потенційно глобальне охоплення. По-друге, низький поріг входу для створення та розповсюдження контенту, що дозволяє будь-якому актору, включно з державними та недержавними структурами, швидко запускати інформаційні кампанії [1, с. 45-49]. Крім того, алгоритмічне ранжування контенту та персоналізація стрічок новин призводять до

формування так званих «ехо-камер» та «фільтраційних бульбашок», де користувачі переважно бачать інформацію, що підтверджує їхні існуючі погляди, що робить їх більш вразливими до маніпуляцій та ускладнює доступ до альтернативних точок зору.

Типологія інформаційних загроз у соціальних медіа є досить широкою. Ключовим серед них є дезінформація (свідоме поширення неправдивої інформації з метою введення в оману). Окрім цього, соціальні медіа активно використовуються для поширення пропаганди, маніпулятивних наративів та мови ворожнечі (hate speech), спрямованої на розпалювання конфліктів та дискредитацію певних груп [2, с. 78-81].

Психологічні аспекти впливу дезінформації в соціальних медіа є надзвичайно важливими. Емоційно забарвлений контент, апеляція до упереджень та страхів, використання когнітивних викривлень (наприклад, ефекту підтвердження) значно підвищують ефективність дезінформаційних кампаній. Постійний потік негативної або спотвореної інформації може призводити до стресу, тривожності, зниження рівня довіри до інститутів та суспільства в цілому, а також до формування викривленої картини світу [3, с. 203-207].

Російсько-українська війна, особливо її повномасштабна фаза з 2022 року, стала наочним прикладом інтенсивного використання соціальних медіа для поширення дезінформації та ведення інформаційно-психологічних операцій з боку РФ. Одним із поширених механізмів є використання ботоферм, мереж керованих акаунтів (тролів) та фейкових сторінок для штучного посилення певних наративів, створення ілюзії масової підтримки проросійських поглядів, дискредитації української влади, Збройних Сил України та міжнародних партнерів, а також для атак на журналістів та активістів.

Активно застосовуються технології вірусного поширення контенту. З цією метою створюються емоційно заряджені фейкові новини, фото- та відеоматеріали (включно з використанням технології deepfake для створення підроблених відео з

публічними особами), меми та інший контент, розрахований на швидке некритичне поширення користувачами. Особлива увага приділяється створенню наративів, що викликають страх, паніку, зневіру та розкол в українському суспільстві.

Ще одним інструментом є мікротаргетинг пропагандистських повідомлень, який передбачає збір та аналіз даних користувачів соціальних медіа для виявлення їхніх вподобань, страхів та вразливостей, з подальшим адресним спрямуванням на них специфічних маніпулятивних меседжів. Це дозволяє підвищити ефективність впливу на окремі цільові аудиторії.

Специфіка використання різних платформ також є помітною. Telegram став одним із ключових каналів для швидкого поширення новин, анонімних "зливів" та дезінформації, часто без належної модерації. Facebook та Instagram використовуються для поширення візуального контенту та таргетованої реклами. X (Twitter) слугує платформою для швидкого поширення коротких повідомлень та формування інформаційного порядку денного серед певних аудиторій. TikTok активно використовується для поширення коротких відео, в тому числі маніпулятивного характеру, орієнтованих переважно на молодь. YouTube залишається важливим каналом для поширення довгих відеоформатів, включаючи пропагандистські фільми та псевдодокументалістику.

Формування інформаційної стійкості (резильєнтності) суспільства до дезінформації в соціальних медіа вимагає комплексного підходу, що поєднує зусилля держави, громадянського суспільства, освітніх установ та самих технологічних платформ. Ключовим елементом індивідуальної резильєнтності є розвиток медіаграмотності та навичок критичного мислення серед населення. Це включає здатність ідентифікувати фейкові новини, розпізнавати маніпулятивні техніки, перевіряти джерела інформації та свідомо споживати контент. Важливу роль тут відіграють освітні програми для різних вікових груп, починаючи зі шкільного віку [4, с. 250-255].

Державна політика у сфері протидії дезінформації має включати декілька напрямків. По-перше, це ефективні стратегічні комунікації, спрямовані на донесення правдивої інформації та розвінчування ворожих наративів. По-друге, це моніторинг інформаційного простору для виявлення дезінформаційних кампаній та оперативне реагування на них. В Україні цю функцію, зокрема, виконують Центр протидії дезінформації при РНБО та Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. По-третє, це співпраця з ІТ-сектором, фактчекінговими організаціями (наприклад, StopFake, VoxCheck) та іншими інститутами громадянського суспільства [9].

Значна роль та відповідальність у боротьбі з дезінформацією покладається і на самі соціальні медіа платформи. Це стосується вдосконалення політик модерації контенту, оперативного видалення або маркування дезінформації, блокування фейкових акаунтів та мереж ботів, а також підвищення прозорості роботи алгоритмів та рекламних інструментів. Прикладом регуляторних зусиль у цьому напрямку є Акт про цифрові послуги (Digital Services Act) Європейського Союзу, який встановлює нові зобов'язання для онлайн-платформ [5, с. 101-105].

Нарешті, ефективна протидія глобальним інформаційним загрозам неможлива без міжнародного співробітництва, яке має включати обмін інформацією та кращими практиками, координацію зусиль у виявленні та протидії дезінформаційним кампаніям, а також спільний тиск на держави, що використовують дезінформацію як інструмент агресії.

Таким чином, соціальні медіа остаточно утвердилися як одне з ключових полів бою в сучасних інформаційних війнах, надаючи потужні інструменти для поширення дезінформації та маніпуляції громадською думкою. Досвід України в протистоянні російській інформаційній агресії яскраво демонструє масштаби та небезпеку цих загроз.

Формування інформаційної стійкості суспільства є комплексним завданням, що вимагає синергії зусиль на індивідуальному, суспільному, державному та

міжнародному рівнях. Розвиток медіаграмотності, проактивна державна політика у сфері стратегічних комунікацій та протидії дезінформації, відповідальна поведінка технологічних платформ та міжнародна співпраця є ключовими компонентами цієї стратегії. З огляду на постійний розвиток технологій інформаційного впливу, зокрема пов'язаних зі штучним інтелектом, робота над підвищенням інформаційної резильєнтності має бути безперервною та адаптивною.

Список використаних джерел

1. Ткаченко О. В. Соціальні медіа як інструмент гібридної війни: виклики для національної безпеки. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2023. № 1 (35). С. 44–51.
2. Войтович Р. М. Типологія загроз в інформаційному просторі соціальних медіа. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Журналістські науки. 2022. № 932. С. 77–83.
3. Литвиненко О. С. Психологічні наслідки впливу дезінформації в соціальних мережах на молодіжну аудиторію. *Психологія і особистість*. 2024. № 1 (25). С. 201–210.
4. Онопрієнко О. В. Медіаграмотність як фактор інформаційної стійкості особистості в умовах війни. *Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25-26 квітня 2024 р.)*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2024. С. 249–256.
5. Коваленко Ю. П. Акт про цифрові послуги ЄС: нові правила для онлайн-платформ та їх вплив на боротьбу з дезінформацією. *Право і цифрові технології*. 2023. № 2 (15). С. 98–108.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених

м. Одеса, 22 травня 2025 року

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо
несуть автори.